

debelofte

Irene Veltman op zoek naar 'het unheimliche'

Op kunstacademies, conservatoria en toneelscholen studeren deze zomer volop getalenteerde jonge Friese kunstenaars af. Vandaag deel 1 in de zomerserie De Belofte: Irene Veltman, beeldend kunstenaar uit Harlingen, winnares van het Coba de Groot Stipendium 2013.

Zonder titel, olieverf op canvas.

Zonder titel, olieverf op canvas.

KIRSTEN VAN SANTEN

Het begon allemaal met Leonardo Da Vinci, zoals wel vaker. Irene Veltman (22) was verrukt toen haar moeder haar een paar schilderijen van de Italiaanse kunstenaar liet zien. Toen wist ze het zeker. Ik word kunstenaar. Hoe dan ook.

Het zat er al wat langer aan te komen – vanaf haar jongste jaren tekende en schilderde Irene wat er op haar pad kwam, mensen, dieren, spiegelende dingen. „Ik verwonderde me over alles. En nog steeds.” Het was vooral de anatomie die haar boeide: hoe lichamen in elkaar zitten. Uitgangspunt was steeds een haast 'biologische blik' op haar omgeving, later ging Irene zich steeds meer voor schilder- en tekentechnieken interesseren. Haar moeder, zelf ook fervent tekenaar en schilder, juichte het toe dat ze naar kunstacademie Minerva in Groningen wilde. Haar vader moest even wennen, maar ziet nu in dat het de juiste weg was. „Als je doet wat je leuk vindt, houd je ook langer je focus erbij.”

Het was wel even wennen, op de Groninger academie, want het draaide er juist niet zo veel om de techniek, maar veel meer om het concept. „Dat was ik niet gewend, om te denken in thema's, om vanuit onderwerpen te werken. Ik was altijd toch meer bezig met hóé je iets aanpakt. Misschien komt het doordat ik uit Friesland kom, dat ik vooral bezig was met het tekenen zelf. Meer niet.”

Op Minerva ging het ineens om 'de achterliggende gedachte' van iets, om na te denken over het beeld dat je presenteert, om het van verschillende kanten te bekijken. 'Probeer het nou eens anders aan te pakken', kreeg Irene in het begin vaak te horen. „We moesten ook heel eh, aparte opdrachten doen...” Schoor-

voetend vervolgt ze: „In het tweede jaar moesten we met een blinddoek voor onszelf kleien. Tsjá... dat heb ik wel gedaan, maar ik wist meteen al dat het echt niks voor me was, dat soort dingen.”

Een belangrijker ontdekking kwam in het derde studiejaar. Irene zag werk van een schilder die niets anders tekende dan skeletten. „Het drong tot me door hoe mooi dat was, zo'n skelet. Een ding dat op zichzelf staat. Het heeft ook iets onheilspellends natuurlijk, de sfeer greep me, daar ben ik mee verder gegaan.”

Ze is afgestudeerd op de sfeer die ze 'het unheimliche' noemt: Duits voor beklemmend, griezelig, angstig, naargeestig. „Mijn werk laat een soort tweestrijd zien. Aan de ene kant zit er wat duisters en onheilspellends in, en aan de andere kant – het Duitse woord zegt het al – zit er ook iets vertrouwds, iets 'heimlich's', ja haast huiselijks in. Het gaat mij erom dat er aan herkenbare dingen een rare sfeer wordt toegevoegd.”

Zelf is ze helemaal geen zwaar-moedig mens. „Ik heb ook wel minder leuke persoonlijke ervaringen natuurlijk, maar ik ben niet per se een ernstig persoon. Ik haal mijn inspiratie wel uit zware onderwerpen.”

Het was bijna een verademing toe Irene er op de academie achter kwam dat er meer schilders waren zoals zij, kunstenaars die zich lieten leiden door de meer duistere kanten van het bestaan zoals de Duitse Caspar David Friedrich en de Zwitsers-Britse schilder Johann Heinrich Füssli. Ook hun werk heeft een hang naar het macabere. „Toen ik hun werk zag, dacht ik: 'He, misschien hoor ik dáár wel bij'. Bij de romantiek, in de wereld van gothic novels.”

Nu Irene is afgestudeerd en meteen is beloond met het Coba de Groot Stipendium 2013 (een solo-expositie in het Museum Martena in Franeker, een coachingstraject en €3000) is het de vraag wat ze verder gaat doen. Haar werk gaat de wereld in, maar hoe gaat ze zelf verder? „Het is lastig, als beeldend kunstenaar, in deze tijd”, erkent ze. „Het is een overweldigende tijd. Ik vraag me af: wat nú dan? Maar door het stipendium heb ik wel erkenning gekregen. Ik weet dat mijn werk ertoe doet.”

Het blijft echter knagen; ze verlangt nog steeds naar de techniek van het tekenen en schilderen. „Dat heb ik op de academie toch echt gemist.” Het ambacht trekt. Ze wilde aanvankelijk een driejarige opleiding aan een klassieke academie in Florence volgen, maar dat kan Irene niet betalen. „Ik ga nu voor een cursus van zes weken. Dat is ook een rib uit mijn lijf, maar ik wil het toch echt doen. Ik wil meer modeltekenen, me meer op stilleven richten, kleuren mengen, het palet aanmaken, doek opspannen.”

Techniek is geen doel op zich, haast de jonge kunstenaar te zeggen. „Het is een manier om de blik van mensen vast te houden. Ik wil het concept en de techniek met elkaar in overeenstemming brengen.” Op naar Florence.

> www.ireneveltman.com